

УДК 638.5.658.54.37-3

РОЗРОБКА ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ НА ТЕМУ „АВТОМАТИЗАЦІЯ ОСНОВНИХ ГОСПОДАРСЬКИХ ОПЕРАЦІЙ ”

Е. В. Бахчеван, інж., **Т. О. Данько**, інж.,

Одеський інститут фінансів УДУФМТ

В. О. Артемов, канд. техн. наук

Одеський державний аграрний університет

Наведено результати відкритого інтегрованого заняття на тему „Автоматизація основних господарських операцій з обліку формування власного, позикового капіталу, руху грошових коштів, товарно-матеріальних цінностей з використанням комп'ютерної програми „ІС:Підприємство” з предметів „Бухгалтерський облік II”, „Інформатика та комп'ютерна техніка”

Ключові слова: інтегроване заняття, інтегровані курси, інтеграція, технологія, навчаючий, учень, профілюючих дисциплін, цілісність.

Вступ. До переліку основних сучасних тенденцій світового розвитку, що обумовлюють істотні зміни в системі освіти, відносяться:

- прискорення темпів розвитку суспільства і як наслідок – необхідність підготовки людей до життя в умовах, що швидко змінюються;

- перехід до постіндустріального, інформаційного суспільства, у зв'язку з чим особливу важливість набувають фактори зростання конкуренції, скорочення сфери некваліфікованої та малокваліфікованої праці, глибокі структурні зміни у сфері зайнятості, що визначають постійну потребу в підвищенні професійної кваліфікації та перепідготовці працівників, зростання їх професійної мобільності.

Проблема. Стрімка зміна промислових технологій, що полягає зокрема і в оснащенні підприємств обчислювальною технікою, а також у змісті та формах організації інженерної діяльності, пов'язаних із застосуванням комп'ютерних і телекомунікаційних технологій. Конкуренція підприємств, широке використання комп'ютерів у всіх сферах діяльності сучасного інженера – управлінні виробництвом, дослідженні ринку та організації збуту продукції, вдосконалення бухгалтерського обліку і аудиту – висувають додаткові вимоги до професійної компетентності випускників у галузі інформаційних технологій (ІТ).

Суспільству, що розвивається, потрібні сучасно освічені, винахідливі люди, які можуть самостійно приймати рішення в ситуації вибору, здатні до співпраці, відрізняються мобільністю, динамізмом, конструктивністю, готові до взаємодії, володіють почуттям відповідальності за долю країни, за її соціально-економічне процвітання. Система освіти повинна готувати людей, які вміють не тільки жити в громадянському суспільстві і правовій державі,

але й створювати їх. Основна мета професійної освіти – підготовка кваліфікованих фахівців відповідного рівня і профілю, конкурентоздатних на ринку праці, які вільно володіють своєю професією і орієнтовані в суміжних галузях діяльності, здатних до ефективної роботи за фахом на рівні світових стандартів, готових до постійного професійного зростання, соціальної та професійної мобільності.

Звідси випливає завдання істотного поліпшення системи вищої освіти, якості підготовки фахівців. Все це викликає необхідність перегляду мети, змісту і технологій навчання, а, остаточно, самих уявлень про кваліфікованих працівників – випускників вищих навчальних закладів – високоосвічених, компетентних, здатних приймати правильні обґрунтовані рішення в умовах, що постійно змінюються, які можуть знайти застосування своїм знанням та вмінням у різних сферах діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Ідея інтегрованих занять не нова. Подання навчального матеріалу на основі взаємозв'язків явищ дійсності К.Д.Ушинський вважав важливою частиною загальної проблеми системності навчання: «Голова, наповнена уривчастими, непов'язаними знаннями, схожа на комору, в якій все в безладі, і де сам господар нічого не відшукає» [1]. В освіті інтеграція використовується досить давно [2], охоплює широкий спектр дисциплін від гуманітарних [3-6] до технічних [7] і застосовується від дошкільного навчання [3-4] до вищих навчальних закладів [8, 9]. Для нинішньої вищої школи характерна наявність ряду невирішених проблем. Найважливіша з них – проблема інтегрованого навчання, що виявляється передусім у тому, що предметно-дисциплінарна підготовка студентів недостатньо відповідає необхідній орієнтації навчання на кінцеві результати. Як правило, кожен викладач навчає студентів своєму предмету ізольовано від інших дисциплін. Однак такий підхід в значній мірі перешкоджає комплексному застосуванню здобутих знань при вирішенні тих завдань, які постануть перед майбутнім фахівцем в його професійній діяльності.

Таким чином, у сучасних умовах професійна підготовка майбутнього фахівця вимагає певного перегляду структури наукового знання і розробки нових підходів до освіти і технології навчання. Інтегроване навчання представляється найбільш оптимальним і результативним, воно дозволяє вирішувати завдання цілісної професійної підготовки майбутніх фахівців шляхом створення інтегрованих курсів, що забезпечують органічне злиття змісту, методів і форм організації навчального процесу з метою підвищення його ефективності.

Навчальний процес повинен будуватися на інтегрованому підході в режимі розвиваючого навчання. Такий підхід може бути здійснений на основі інтеграції в навчання – при переході від традиційних методик в освіті до технології, основу якої становить організація взаємодії викладача та студента, з одного боку, і профілюючих дисциплін – з іншого.

Впровадження інтегрованого навчання складається з трьох етапів. На першому аналізується матеріал, теми якого можуть вивчатися тільки в рамках базисного предмета. Другий етап присвячений матеріалу, який

виходить за рамки базисного предмету і включає теми, які можуть бути засвоєні при вивченні тих чи інших профільюючих дисциплін. Мета третього, ключового, етапу – формування цілісної структури професійної діяльності фахівців, оволодіння всім арсеналом професійних знань та умінь, виконання окремих функцій навчального процесу. При цьому на інтегрованих заняттях широко застосовуються комп'ютерні технології, що дозволяє підтримувати інтерес студентів до навчальної діяльності і здійснювати диференційований підхід до їх навчання.

Досвід проведення таких занять із застосуванням комп'ютерних технологій в Одеському інституті фінансів УДУФМТ складає більше 10 років. Трохи менше, близько 7 років, проводяться інтегровані заняття з дисциплін «Комп'ютери та комп'ютерні технології», «Прикладна математика» та «Теорія механізмів і машин» в Одеському державному аграрному університеті. За цей період були сформовані цілі занять, підхід до їх проведення та процедура щорічного контролю результативності навчання.

Представник аудиторської фірми «Артур Андерсен» на семінарі «Застосування інформаційних технологій в освіті та практиці бухгалтерського обліку», що проводився компанією IBTCSI в межах проекту Агентства США з міжнародного розвитку (USAID) «Реформа бухгалтерського обліку та аудиту в Україні» та Київським національним економічним університетом з 11 по 22 березня 2002 р. в м. Києві навів дані, що близько 90% підприємств в Україні використовують в якості комп'ютерної системи бухгалтерського обліку програмні продукти фірми 1С.

Саме тому розглядається проведення інтегрованого заняття, присвяченого закріпленню знань в галузі бухгалтерського обліку та користування програмою «1С: Підприємство. Версія 7.7». [10-11]

Мета досліджень. Формування загальнонавчальних навичок (вміння дотримуватися інструкції викладача, самостійний вибір способу виконання завдань та ін); формування сприйняття комп'ютера як інструменту дослідної та навчальної діяльності; формування мотиваційної сфери; закріплення та поглиблення знань, умінь студентів з основних операцій формування власного капіталу, позикового капіталу, руху грошових коштів, ТМЦ в умовах використання комп'ютерної програми "1С: Підприємство"; придбання необхідних навичок, щодо виконання типових професійних завдань, передбачених для фахівців, та формування у студентів вміння роботи з автоматизованими документами за діючими нормативними актами, інструкціями.

Результати досліджень. Практична реалізація методичних положень інтегрованого заняття з автоматизації основних господарських операцій з обліку формування власного, позикового капіталу, руху грошових коштів, ТМЦ з використанням комп'ютерної програми "1С: Підприємство". У комплексі інтегрованих занять вибудовуються завдання, принципи і методи, які реалізують смислові орієнтири, зв'язки, що задаються технологічними умовами, які визначають перехід пізнавального аналізу в стадію творчого процесу, що реалізується у професійній діяльності. Пропонуючи структуру

інтегрованих занять в єдиному комплексі навчальних дисциплін, позначимо основні цілі та завдання цього комплексу:

- забезпечити глибоке теоретичне осмислення основ цілісної професійної діяльності фахівця;
- сформувати вміння практичної реалізації основних теоретичних положень не за допомогою сліпого копіювання окремих догм і постулатів, а шляхом насичення цих положень конкретною специфікою в аспекті практичного застосування основ теорії;
- покращити професійну підготовку майбутніх фахівців завдяки інтеграції профільюючих дисциплін;
- полегшити необхідну спадкоємність у плані взаємодії в процесі навчання, що проходить за наступною схемою: викладач - студент - викладач;
- показати основний зміст і методику занять за допомогою організації взаємодії дисциплін;
- застосувати технологію підготовки спеціаліста на основі відображення цілісної професійної діяльності засобами інтегрованих занять.

Побудова інтегрованих занять спирається на ряд основних принципів. Серед них виділяються такі:

- загальнопедагогічний (відображає зміст і структуру професійної підготовки, навчальні плани і програми);
- дидактичний (спрямований на зміну особливостей навчального процесу);
- управлінський (пов'язаний з виявленням особливостей керівництва навчальним процесом при вивченні міжпредметних дисциплін усіх циклів);
- методичний (уточнює методику проведення занять);
- технологічний (розглядає діяльність як засіб розвитку професійних здібностей і потреб).

Система методів, які застосовуються при впровадженні інтегрованих курсів, включає в себе такі методи, як монологічний, показовий, діалогічний, евристичний, дослідницький, алгоритмічний, програмований.

Програми інтегрованих занять реалізуються у формі лекцій, семінарських, лабораторних, практичних, оглядово-методичних занять зі студентами, а також у вигляді розробки навчальних, контролюючих програм та тестових завдань з різних тем навчальних дисциплін. Принципово важливо при цьому забезпечити органічний взаємозв'язок цих дисциплін при глибокому осмисленні основ цілісної професійної діяльності фахівця і вміння практично реалізувати основні теоретичні положення, що не дублюють їх, а насичують специфічною конкретикою. При здійсненні контролю використовуються тестові та проблемні завдання в аспекті інтеграції навчання студентів, творчі завдання, ділові ігри, навчальні та контролюючі програми, короткий кодний конспект, який сприяє засвоєнню навчального матеріалу.

Як відомо, у структурі процесу навчання взаємодіють дві сторони - викладач і студент. Викладач виконує функцію навчаючого: викладає, пояснює початковий матеріал, керує пізнавальною діяльністю та фізичним

розвитком студентів. Студентам відводиться виконання ролі тих, що навчаються, опановують те, чому вчить викладач.

Однак викладач може організувати роботу студентів так, що вони самі стають її активними учасниками. У процесі навчання, спілкуючись між собою, вони здатні навчати інших. При такій діяльній і продуктивній формі спілкування найкраще виявляються і реалізуються безпосередньо в життєвій практиці особистісні якості студентів, що зумовлює усвідомлення і розуміння ними власної діяльності.

Таким чином, до структури процесу навчання входить і взаємонавчання. Воно стає складовою частиною, проміжною ланкою між наукою, яку здійснює викладач, і самонавчанням, де завдання придбання знань вирішують самі студенти в ролі тих, хто навчається.

З вищесказаного випливає, що для стійкого прояву інтегрованого підходу у заняттях необхідно робити студентів активними учасниками навчального процесу, застосовувати розвиваючі завдання, активні методи навчання, метод конкретних ситуацій, мозковий штурм, рольові ігри тощо. При цьому важливо пам'ятати, що обов'язковою ознакою занять інтегрованого типу є, як уже зазначалося, висока ступінь інтеграції, злиття змісту, методів, засобів і способів діяльності.

Одним з практичних шляхів реалізації інтегрованого навчання може бути робота в мікрогрупах (по 2-5 чоловік) змінного складу, що сприяє апробації студентів в ролі викладача. Студент навчає своїх товаришів по групі, виступаючи одночасно в ролі того, хто навчає і кого навчають. При цьому з'являється можливість діагностувати рівень знань та умінь і здійснювати їх подальшу передачу своїм студентам, що навчаються. В кінці заняття студент, який проводить його, підсумовує виконання завдання, дає індивідуальну оцінку та методичні рекомендації кожному учаснику, виконана робота аналізується.

Рекомендується також, щоб на кожному занятті взаємодія викладача та студентів здійснювалася відповідно до педагогічної технології, що складається з системи проблемних ситуацій. Проблема ситуація включає чотири послідовних такти: введення в проблему, робота в творчих групах, загальне обговорення, нова проблемна ситуація. Все це має вивчатися в технологічному блоці на інтегрованих заняттях.

Нижче наводиться методична розробка відкритого інтегрованого заняття на тему „Автоматизація основних господарських операцій з обліку формування власного, позикового капіталу, руху грошових коштів, ТМЦ з використанням комп'ютерної програми „1С:Підприємство”.

В процесі інтегрованого заняття використовувався міжпредметний зв'язок: „Бухгалтерський облік II” і „Інформатика та комп'ютерна техніка”.

Вид заняття: Індивідуальна, самостійна робота кожного студента із залученням комп'ютерної техніки та прикладної програми „1С:Підприємство”.

Методичне забезпечення: Індивідуальні завдання різної варіантності, на підставі яких студенти оформляють в автоматизованому режимі первинні

документи.

Технічна оснащеність відкритого заняття: комп'ютери, комп'ютерна програма „1С:Підприємство”; інструкція з техніки безпеки; проектор.

Хід практичного заняття

1. Організаційний момент (перевірка присутності студентів; ознайомлення студентів з інструкцією з техніки безпеки при роботі з комп'ютерами; оголошення теми, мети заняття).

2. Активізація мислення

Перевірка знань студентів з питань: обліку власного капіталу; обліку грошових коштів; обліку товарно-матеріальних цінностей; обліку доходів і фінансових результатів та формування вмінь та навичок їх практичного застосування.

3. Порядок виконання практичного завдання

- Використання даних господарських операцій для обробки на комп'ютері (створення документів в комп'ютерній програмі “1С: Підприємство”).

- Формування облікових даних на електронних носіях:

а) Журнал проводок;

б) Повний журнал (журнал реєстрації господарських операцій).

4. Перевірка результатів

Перевірка виконання завдання кожною парою студентів, які виконували однакові варіанти, та виступи студентів з доповненням.

5. Підведення підсумків заняття,

Оцінювання виконання студентами роботи.

Розглядались різні варіанти теоретичних та практичних завдань.

Нижче наведений один з варіантів:

Умова задачі

Видано гроші під звіт Петренко В.П. у розмірі 150 грн. на придбання лаку в кількості 10 л. Сформууйте необхідні документи по покупці і звіту.

При розв'язанні задачі використовуються документи, приведені на рис. 2-5: видатковий касовий ордер (рис. 2) на суму 150 грн. → Авансовий звіт (рис. 3) (на 96 грн.) → Прибутковий касовий ордер (рис. 4) (54 грн.).

Рух по касі показує документ каса (рис. 5), аналіз рахунку по субконто 372(співробітники) (рис. 6) і аналіз рахунку по субконто 201 (місця зберігання).

Матеріал для проєктора „Економіст, позбавлений самостійності мислення, в кращому разі бухгалтер, в гіршому – касир”. (Олег Попцов)

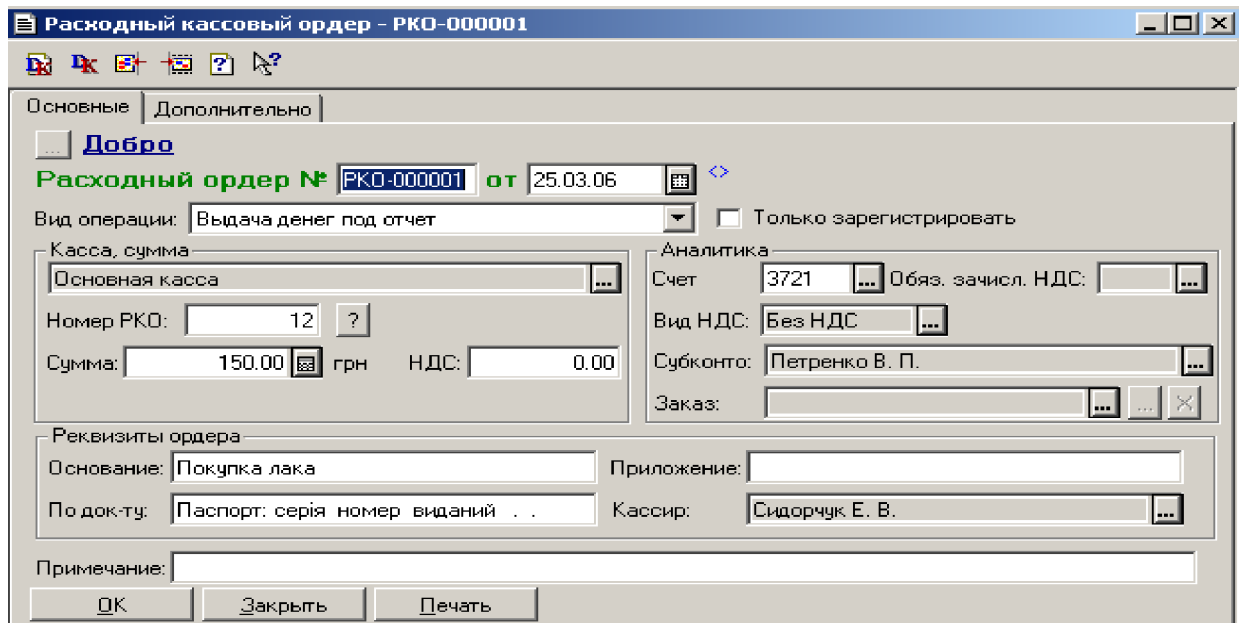

„Цивілізація — це стадія розвитку суспільства, на якій нічого не можна зробити без фінансування.”

Відкрите заняття
У групі денного відділення ОКР „Молодший спеціаліст”
з предметів
„Бухгалтерський облік II”, **Інформатика та комп’ютерна техніка”**.

Тема: „Автоматизація основних господарських операцій з обліку формування власного, позикового капіталу, руху грошових коштів, ТМЦ з використанням комп’ютерної програми «1С: Підприємство»”.

Рис. 1. Плакат для демонстрації студентам за допомогою проєктора на початку заняття.

Расходный кассовый ордер - РКО-000001

Добро

Расходный ордер № РКО-000001 от 25.03.06

Вид операции: Выдача денег под отчет

Касса, сумма: Основная касса

Номер РКО: 12

Сумма: 150.00 грн НДС: 0.00

Аналитика: Счет 3721, Вид НДС: Без НДС, Субконто: Петренко В. П., Заказ

Реквизиты ордера: Основание: Покупка лака, Приложение: , По док-ту: Паспорт: серия номер выданий, Кассир: Сидорчук Е. В.

Примечание:

ОК Закрыть Печать

Рис. 2. Видатковий касовий ордер

Авансовий отчет - АО-0000001

Добро

Авансовий отчет № **АО-0000001** от 25.03.06

Подотчетчик: Петренко В. П. Место хранения: Склад материалов №2

Валюта: Гривня Курс: 1.00000 грн за 1 грн

Вид НДС: 20% Назначение аванса: Покупка лака

Вид деятельн.: Основная деятельность Примечание:

N	С	Счет	Затрата	Кво	Цена +	Сумма +	НДС
По			Содержание		Цена -	Сумма -	
1	25.03.06	201	Лак ЛМП	10.000	9.60	96.00	16.00
	25.03.06		Лак ЛМП		8.00		80.00

Итого без НДС: 80.00
Итого НДС: 16.00
Итого: 96.00

OK Записать Печать Закрыть

Рис. 3. Авансовий звіт

Приходный кассовый ордер - ПКО-000001

Добро

Приходный ордер № **ПКО-000001** от 25.03.06

Вид операции: Приход денег из подотчета Только зарегистрировать

Касса, сумма: Основная касса

Аналитика: Счет: 3721 Вид НДС: Без НДС
Субконто: Петренко В. П.
Заказ:

Номер ПКО: 10 ?

Сумма: 54.00 грн НДС: 0.00

Реквизиты ордера

Основание: Сдача неиспользованных денег Приложение:

По док-ту: Паспорт: серия номер выданий Кассир: Сидорчук Е. В.

Примечание:

OK Закрыть Печать >

Рис. 4. Прибутковий касовий ордер

Касса (25.03.06) (Добро) *

Оновити Настройка

Каса за 25 Березня 2006 р. Каса Основная касса. Лист 1

Номер документа	Вид кого отримано чи кому видано	Номер кор. рахунку	Прибуток	Видаток
1	2	3	4	5
	Залишок на початок дня		341=60	X
Видат. ордер № 12	Видано Петренко В. П. Покупка лака	3721	-	150=00
Приб. ордер № 10	Принято від Петренко В. П. Сдача неиспользованных денег	3721	54=00	-
	Разом за день		54=00	150=00
	Залишок на кінець дня у том числі на зарплату		245=60	X
Кассир	Сидорчук Е. В.			

Рис. 5. Каса

Анализ счета по субконто: 372 : Співробітники:Петренко В. П. (1 Квартал 2006 р.) *					
Оновити	Настройка				
ЗАО "Добро"		Сформований 25.03.06 в 13:10:28			
Аналіз рахунка по субконто:372 Співробітники:Петренко В. П. за 1 Квартал 2006 р.					
Субконто	Рахунок	З кред. рахунків	У дебет рахунків	З кред. рахунків	У дебет рахунків
				У валюті	У валюті
Петренко В. П.	Поч. сальдо				
	20		80.00		
	30	150.00	54.00		
	64		16.00		
	Обороти	150.00	150.00		
	Кін. сальдо				

Рис. 6 - Аналіз рахунку по субконто 372

Підведемо підсумки роботи з програмою «1С: Підприємство».

Перед вами, шановні студенти, були поставлені завдання, такі як: рух грошових коштів по касі, банку, списання, зниження ціни матеріальних цінностей, розрахунок з підзвітними особами і ін.

Хочеться відзначити, що ви успішно справилися з цими завданнями, показавши уміння і навички по веденню бухгалтерського обліку з використанням комп'ютерної програми «1С: Підприємство», придбані вами під час проходження навчальної практики.

Заняття поставленої мети досягло.

Висновки. Проведення будь-яких інтегрованих занять дуже корисне для студентів. Це сприяє розширенню світогляду майбутніх фахівців.

В результаті проведення запропонованого заняття була досягнута мета – придбання необхідних навичок щодо виконання типових професійних завдань, передбачених для фахівців, та вироблення у студентів вміння роботи з автоматизованими документами за діючими нормативними актами, інструкціями.

Інтегровані заняття підвищують мотивацію студентів до отримання знань, дозволяють підвищити ефективність навчальної діяльності та сформувати інтерес до навчання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ушинский К. Д. Сочинения. – Т.3. – М.-Л., 1948.
2. Коменский Я. А. Избранные педагогические сочинения. – М., 1955.
3. Ганенкина Е. Н. Методические рекомендации к проведению интегрированных занятий со здоровье сберегающими технологиями. – М., 2003.
4. Фомина Г. В., Волошина О. В., Пересветова Е. Г. О роли интегрированных занятий с применением компьютерных технологий в формировании учебных навыков и мотивации у дошкольников. – М., 2005.
5. Земцова Г.В. Интегрированный урок как средство развития творческого

потенциала младших школьников // Фестиваль педагогических идей «Открытый урок». 2004-2005 учебный год. - G\ index.htm –сайт ИД «Первое сентября»

6. Балагурова М.И. Интегрированные уроки как способ формирования целостного восприятия мира // Фестиваль педагогических идей «Открытый урок». 2003-2004 учебный год. – G\ index.htm –сайт ИД «Первое сентября»

7. Климова. И. К. Профессиональное самоопределение студентов ССУЗ сельскохозяйственного профиля : Дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 Казань, 2004

8. Ю.М. Кузнецов. Информационно-технологические модели организации обучения на базе интегрированной управляемой среды // Телекоммуникации и информатизация образования, №2, 2006. - С. 86-89.

9. Гриншкун В.В. Информационное интегрирование - новая технология информатики. // Электронные образовательные издания и ресурсы. Теория и практика. Бюллетень центра информатики и информационных технологий в образовании ИСМО РАО. Вып. 1. / М.: ИСМО РАО, - 2006. С. 14-20.

10. Чистов Д.В., Таранов А.В., Заремба О.А., Заремба А.В.. Хозяйственные операции в компьютерной бухгалтерии 7.7 для Украины: Учебное пособие – Киев: Диасофт, 2002. – 528 с ил.

11. Інформаційні системи і технології в обліку: Навч. Посібник / В.Д. Шквір, А.Г. Загородній, О.С. Височан. – 2-ге вид., зі змінами і доп. – Львів: Видавництво Національного університету „Львівська політехніка”, 2005. – 376 с.

12. Л.Г. Девашук, В.І. Єрмалаєва, Я.П. Квач, О.В. Русинська. Теоретичні основи та практика бухгалтерського обліку. Частина І. Навчальний посібник. – Х.: ТОВ „Одіссей” – 2001.

РАЗРАБОТКА ИНТЕГРИРОВАННОГО ЗАНЯТИЯ НА ТЕМУ „АВТОМАТИЗАЦИЯ ОСНОВНЫХ ХОЗЯЙСТВЕННЫХ ОПЕРАЦИЙ

Э.В.Бахчеван, Т.О. Данько, В. А. Артемов

Ключевые слова: интегрированные курсы, интеграция, технология, обучающий, обучаемый, профилирующие дисциплины, целостность.

Резюме

Приведены результаты интегрированного занятия на тему „Автоматизация основных хозяйственных операций по учету формирования собственного, ссудного капитала, движения денежных средств, ТМЦ с использованием компьютерной программы „1С:Предприятие” по предметам „Бухгалтерский учет II”, „Информатика и компьютерная техника”.

DEVELOPMENT OF THE OPENED COMPUTER-INTEGRATED LESSON IS ON THEME „AUTOMATION OF BASIC ECONOMIC OPERATIONS”

E.V.Bakhchevan, T.O. Dan'ko, V.A. Artemov

Key words: integrated lessons, integration, technology, teaching, taught profiling disciplines, integrity

Summury

Methodical development of integrated lesson is resulted on a theme „Automation of basic economic operations on the account of forming of property, loan asset, cash flows, material assets with the use of the computer program „1С:ПРЕДПРИЯТИЕ” on objects „Record-keeping II”, „Informatics and computer technique”.